

ВИБІР ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД УМОВ ЕКСПЛУАТАЦІЇ

Циганенко М.О. доц., к.т.н., Колядинцев М.Є., студент
(Державний біотехнологічний університет)

Транспортні роботи в аграрних підприємствах виконуються такими видами транспорту: автомобільним, тракторним, гужовим і в незначних обсягах — трубопровідним (водопроводи, молокопроводи). Співвідношення між окремими видами транспорту і розподіл обсягу перевезень за видами транспортних засобів устанавлюються у кожному підприємстві з урахуванням таких факторів, як клас вантажу, дорожні умови, відстань перевезень, терміновість, погодні умови, спосіб виконання вантажно-розвантажувальних робіт, технологія виробництва сільськогосподарської продукції. За інших однакових умов критерієм вибору транспортного засобу є мінімізація витрат на тонну перевезеного вантажу.

Відповідно до вимог вказаного критерію розроблені рекомендації щодо вибору найбільш ефективних транспортних засобів для виконання певних транспортних робіт. Установлено, наприклад, що для перевезення великих партій вантажів на далеку відстань доцільно використовувати бортові автомобілі підвищеної вантажності. Більш ефективним є застосування автомобілів з причепами, які дають змогу підвищити їх продуктивність на 45...55% і знизити собівартість перевезень на 25%. На короткі відстані вигідніше використовувати автомобілі-самоскиди.

Для внутрішньогосподарських перевезень, особливо вантажів III і IV класів, найкраще використовувати тракторні поїзди. Цей вид транспорту себе також виправдовує на поганих дорогах і коротких відстанях, але за інших однакових умов собівартість тонни перевезень тракторним транспортом в 1,5—2 рази вища, ніж автомобільним. Тому цей вид транспорту потрібно використовувати обмежено.

Важливо також, що автомобілі економічно не вигідно використовувати для перевезень вантажів на відстань менше 3 км. Чим вища вантажність автомобілів, тим раціональніше їх використання на далеких відстанях. Як свідчить практика, в сучасних умовах найефективнішим є застосування автомобілів вантажопідйомністю 4...6 т.

Вибір транспортного засобу повинен здійснюватися і з орієнтацією на досягнення якісних показників транспортного

обслуговування, головними з яких є перевезення вантажів вчасно, без втрат і повнота виконання замовлень на транспортні перевезення.

Вибір типу транспортних засобів для перевезень урожаю повинен здійснюватися з урахуванням природних і організаційно-господарчих умов, вигляду і кількості продукції, відстані і схеми перевезень, механізації навантажувально-розвантажувальних робіт, ефективності використання у поєднанні з різними збиральними машинами. При виборі типів транспортних засобів для конкретних перевезень, необхідно визначити межі раціонального використання автомобілів і тракторних поїздів.

При роботі в тяжких умовах: по стерні, розбитим ґрунтовим і польовим дорогам на невеликих відстанях динамічні якості автомобілів повністю не можуть використовуватися; продуктивність тракторів в цих умовах така ж, як автомобілів, тому вигідно використовувати тракторний транспорт.

Висновок. Диференційоване застосування рухомого складу ефективне в тому випадку, якщо: продукти урожаю збирати в тихохідні засоби (бункери накопичувачі, колісні трактори з причепами), урожай на невеликі відстані перевозити тракторними поїздами або автомобілями самосвалами малої вантажопідйомності.

Список використаної літератури:

1. Тарасенка Г.С. Організація сільськогосподарського виробництва / Г.С. Тарасенко, Л.Я. Зрібняк, М.М. Ільчук - К.: 2000. -112 с.
2. Фришев С.Г. Загальний курс транспорту навчальний посібник / С.Г. Фришев, І.І. Мельник, Бондар С.М. - К.: Вища освіта. 2006.- 162 с.
3. Довідник з машиновикористання в землеробстві / за ред. В.І.Пастухова. – Харків: „Веста” – 2001, 347с..
4. Агрокваліметрія. За ред. Мазоренка Д.І., Ковтуна ЮЛ. Автори: Ковтун Ю.І., Мазоренко Д.І., Пастухов В.І.,-Харьков РВП "Оригінал", 312с.
5. Мельник В.І. Нові можливості при сумісних посівах кормових культур / В.І. Мельник, В.І. Пастухов, М.О. Циганенко, О.І. Анікеєв, В.В. Качанов // Інженерія природокористування, № 2 (10), – 2018. с. 32-36.
6. Анікеєв А.И. К вопросу повышения эффективной процесса уборки урожая путем внедрения элементов агрологистики / А.И. Анікеєв, М.А. Цыганенко, К.Г. Сыровицкий, А.Р. Коваль // Motrol. Commission of Motorization and Energetics in Agriculture. Vol. 18, № 7. Polish Academy of Sciences. 2016. – 49 - 54.